

Paradokseja ja muita ihmeellisyyksiä

Säveltäjä **Aulis Sallinen** sanoi täyttäessään 80 vuotta 9.4.2015, että hän ei halua tähän maailmaan takaisin. Hänen näkemyksensä maailman tulevaisuudesta on synkkä. Kun ihailtu, menestynyt ja edelleen menestyvä ihminen sanoi näin, se jätti minuun syvän jäljen.

Me arvostamme tietoa. Tieteellinen tutkimus ottaa jättiharppauksia. Lapsia koulutamme tehokkaasti pienestä pitäen. Kuitenkin monenlainen huuhaa ja hömpä nostavat jatkuvasti päätään. Mieliopitteet nousevat totuutta arvokkaammiksi. Esimerkiksi ns. vaihtoehtolääkintä on monesti suorastaan hengenvaarallista toimintaa. Kasvava terrorismi on kuin uudenmuotoista maailmansotaa.

Poliitikkojen hampaissa asiantuntemus joutuu jatkuvasti koville. Asiantuntijoita voidaan kuulla muttei kuunnella, ja heistä ei välitetä tai heidät tyrmätään. Otan esimerkiksi nyt vellovan keskustelun perustuslain tulkinnoista. Mieleeni tulee myös, aiheuttavatko Amerikkaa koettelevat hirmumyrskyt omaa tietään kulkevalle presidentti **Trumpille** paineita.

EU valmistelelee tätä kirjoittaessani uusiutuvan energian direktiiviä vuosille 2021–2030. Valmistelun aikana tehdyistä hiilinielulaskelmista on kantautunut suomalaisen metsätalouden ja metsäteollisuuden kannalta huolestuttavia uutisia. Joutuu kysymään, mitä on asiantuntemus vai onko se vain mielipidekysymys. Suomessa on nyt vaakalaudalla merkittäviä hankkeita.

Helsingin Sanomat kertoi 2.9.2017 **Susanna Särkän** tekemässä jutussa entisestä vakuutusjohtajasta **Janos Rautosesta**, joka on nyt jokapäiväinen maailmaa kiertävä turisti. Hänellä on ikää 54 vuotta. Hän kertoo: "Minun piti joka vuosi antaa potkut joka kymmenennelle alaiselleni huolimatta siitä, että kaikki tiimissäni ylittivät tavoitteensa ja bisnes meni hyvin. Ei siinä ollut mitään järkeä."

Rautonen alkoi suunnitella itselleen eroa. Hänen ei kannattanut irtisanoutua, jolloin kultainen kädenpuristus olisi jäänyt saamatta. Sen sijaan hän heittäytyi hankalaksi joka tilanteessa ja sanoi asiat halki riippumatta siitä, kuinka iso pomo oli kuulemassa. Hänen odottamansa päivä koitti vihdoinkin tammikuussa 2014. Hän sai potkut ja läksiäisiksi hyvät edut bonuksineen ja erorahoineen. Rautonen sanoo olevansa malliesimerkki siitä, että

johtajien muhkeat palkitsemisjärjestelmät eivät sitouta heitä firmaan vaan päinvastoin helpottavat lähtöä.

Perheetön Rautonen siis harrastaa turismia ja on aina matkoilla. Ilmeisesti hän ei mieti, minkälainen on hänen hiilijalanjälkensä. Jatkuva matkustelu kuluttaa kuitenkin runsaasti sekä uusiutumattomia että uusiutuvia energiavaroja ja tupruttaa ilmakehään hiilidioksidia. Turismin kasvua pidetään joka puolella kannatettavana liiketoimintana. Matkailun lisäksi meille sopii mikä tahansa toiminta, joka lisää taloudellista kasvua. Se on suorastaan oma tavoitteensa yhtään miettimättä sen seurauksia esimerkiksi ilmastolle. Hyvinvointia mitataan bruttokansantuotteella, joka on huono mittari siihen.

Työn tuottavuus on sotien jälkeen kasvavan monikymmenkertaiseksi. Entä missä sen hyödyt näkyvät? Eivät ainakaan ihmisten hyvinvoinnissa. Nyt kärsitään kiireestä työpäikoilla enemmän kuin koskaan ennen. Kilpailu on kovaa ja kilpailussahan eivät kaikki voi voittaa, vaikka tekisivät mitä. Seuraukset näkyvät satoina tuhansina syrjäytyneinä ja köyhyyden lisääntymisenä. Taloudelliset menetykset ovat valtavat. Inhimillisen kärsimyksen määrää on mahdotonta mitata rahassa, mutta osa siitä näkyy sairaanhoitokuluina.

Kaikki tehdään kovalla kiireellä. Ns. vanha kansa tiesi, ettei hosuen tule kuin kusipäisiä mukuloita. Kannatan tietenkin työn joutuisaa tekemistä niin, että jälki on aina hyvää. Esimerkiksi rakennusala on pitkään tuottanut sutta ja harmia töiden organisoinnissa tapahtuneiden virheiden johdosta. Eikö virheistä koskaan opita? Tunnen pitkän elämäni ajalta runsaasti eri alojen ammattilaisia, jotka ovat oman työnsä taitajia ja valtavan kekseliäitä. Kuitenkin kokonaisuuksia koottaessa siitä ei tulekaan osiensa summaa vaan jotakin paljon vähempää. Missä on vika? Eiköhän sitä pidä etsiä lainsäädännöstä ja muista määräyksistä sekä johtajista.

Vaativana lukijana olen pitkään harmitellut sitä, että kirjojen kustantajat päästävät tuotteet painokoneisiin ilman kunnollista tekstin oikeellisuuden tarkistamista. Esimerkiksi käy vaikkapa Aulis Sallisen päiväkirjoista vuonna 2015 julkaistu teos. Kun lukija huomaa yhdellä lukemisella jopa kymmeniä kirjoitusvirheitä, ei niiden estäminen olisi edes kallista.

Tartun myös meille maanmittareille hyvin tuttuun ongelmaan, tonttipulaan. Se on kipeä ikuinen ongelma varsinkin pääkaupunkiseudulla mutta tuntuu myös muissa kasvukeskuksissa. Meillähän on rakentamatonta maata runsaasti toisin kuin maailman tiheimmin asutuilla alueilla. En lähde tällä kertaa syvemmästi pohtimaan tätä kestoaihettamme. Toteanpahan vain, että tonttipula on käsittämätön juttu sivistyneenä itseään pitävässä harvaan asutussa maassa. Ratkaisua etsiessä pitäisi mennä ongelman rakenteellisiin juuriin.

Muistan niitä aikoja, jolloin ihmiset tekivät paljon ruumiillista työtä ilman koneista saatavaa apua esim. maa- ja metsätaloudessa. Olihan se raskasta. Kun sitten koneita alkoi tulla helpottamaan ja jouduttamaan työnteokoa, ne otettiin ilolla vastaan. Hyötyliikunnan vähetessä ja istumisen lisääntyessä kansan kunto samalla repsahti. Nyt jo pienet lapsetkin kärsivät elintapasairauksista. Tämän kehityksen vastustamiseksi on kuultu paljon puhetta. Sillä ei ole vaikutusta sitkeimpiin sohvaperunoihin.

Liikunnan edistäminen on poikunut kalliita rakennuksia ja kalliita harrastuksia huippuesimerkkinä suosituin urheilulajimme jääkiekko. Kuntoa edistävän liikunnan ei kuitenkaan tarvitse olla kallista. Luonnossa voi liikkua halvalla terveellisessä ulkoilmassa kävellen, juosten, hiihtäen tai pyöräillen. Itse liitän luonnossa liikkumiseen mielelläni marjastusta ja sienestystä, jolloin liikunta on hyvin vaihtelevaa ja sen tuloksista on iloa pitkään. Polkuja kirmanneena entisenä maalaispoikana hieman hymyilyttää uusi trendikäs laji polkujuoksu. Mutta ei kun jalalla koreasti.

Raimo Koivistoinen
raimo.koivistoinen@kolumbus.fi